

Міністерство освіти і науки України
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» (Україна)

Навчально-науковий інститут фінансів,
економіки, управління та права

Державна установа «Інститут економіки та прогнозування Національної
академії наук України» (Україна)

Інститут демографії та проблем якості життя
Національної академії наук України (Україна)

Херсонський навчально-науковий інститут (Україна)

Національного університету кораблебудування
імені адмірала Макарова (Україна)

Одеський національний університет імені І.І. Мечникова (Україна) Навчально-
науковий інститут «Українська інженерно-педагогічна академія» Харківського

Національного університету імені В.Н. Каразіна (Україна)

Центр міграційних досліджень Варшавського університету (Польща)

Вільнюський технічний університет імені Гедимінаса (Литва)

Університет в Нове Місто (Словенія)

Інститут інновацій «Ідея» (Латвія)

Тракійський університет (Болгарія)

СУЧАСНА ЕКОНОМІЧНА НАУКА: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА

Матеріали XIV Всеукраїнської науково-практичної
Інтернет-конференції з міжнародною участю
07 листопада 2024 року

Полтава 2024

виробничі процеси; – мінімізація волатильності цін на нафту та її впливу на прибутковість та інвестиційні рішення. – поліпшення співпраці в регіональних ланцюгах створення доданої вартості	працівників біопереробних заводів; – продовольча безпека.	використання нафти та синтетичних хімічних речовин; – підвищена екологічна свідомість
---	---	---

Впровадження циркулярної економіки, де біоресурси та біовідходи перетворюються на цінні продукти, слід сприймати як одну з найважливіших умов сучасного світу.

Для прискорення біоекономічного розвитку правомірно здійснювати стратегічні заходи, які зосереджуються на:

– побудові цілісної політики, яка при визначенні постулатів, цілей та інструментів у рамках економічної та галузевої політики враховує передумови концепції сталого розвитку;

– матеріальних інвестиціях, пов'язаних з інфраструктурою, та нематеріальних інвестиціях, які пов'язані зі знаннями, кваліфікацією, навичками в галузі охорони навколишнього середовища, переробки, екологічних технологій, біотехнологій, біоінженерії тощо;

– впровадженні правил партисипативного управління та діалогу між приватним, державним та неурядовим секторами.

Література

1. Національна асоціація цукровиків України. URL: www.ukrsugar.com

УДК 330

Васенко В.В., студентка,
Шевченко О.М., к.е.н., доцент
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ НАСЛІДКИ ПОРУШЕННЯ РИНКОВОЇ РІВНОВАГИ

Ринкова рівновага є важливою передумовою для стабільного функціонування економіки. Вона досягається тоді, коли запит на певний товар або послугу дорівнює пропозиції, а ціни знаходяться на рівнях, які досягаються і покупців, і виробників. Проте в реальному житті порушення ринкової рівноваги є досить поширеним явищем і може мати суттєві соціально-

економічні наслідки. Причини порушення ринкової рівноваги можуть бути різноманітними і часто виникають під впливом як внутрішніх, так і зовнішніх факторів, таких як зміна в попиті чи пропозиції.

Макроекономічна нестабільність проявляється через різноманітні економічні та соціальні проблеми, зокрема зростання безробіття, інфляцію, соціальну нерівність, зниження якості товарів і послуг, а також зростання тіньової економіки. Ці фактори взаємодіють між собою, створюючи серйозні виклики для держави та суспільства.

Одним з найсуттєвіших наслідків порушення ринкової рівноваги є зростання безробіття. Якщо виробники не можуть адаптуватися до нових умов попиту та пропозиції, вони змушені скорочувати виробництво, а отже, і робочі місця. Безробіття впливає на зниження рівня доходів населення, що, в свою чергу, веде до зменшення споживання товарів і послуг, створюючи негативний цикл в економіці.

Інфляція є ще одним проявом макроекономічної нестабільності, яка призводить до знецінення грошей і зниження їх купівельної спроможності. Інфляція виникає внаслідок дисбалансу між сукупним попитом і пропозицією, а також збільшення грошової маси. Інфляція може мати різні причини, зокрема збільшення витрат на сировину, зростання заробітних плат або державні витрати. Вона має серйозні наслідки, зокрема дестабілізацію економіки, порушення інвестиційного процесу, зниження кредитування, а також зниження якості товарів і послуг.

Соціальні наслідки інфляції включають зниження життєвого рівня населення, особливо людей із фіксованими доходами, такими як пенсіонери, бюджетники, або малозабезпечені сім'ї. Коли ціни зростають швидше, ніж доходи, це призводить до погіршення добробуту. Підвищення безробіття в умовах інфляції також загострює ситуацію, адже люди втрачають джерела доходу, а знайти нову роботу стає важче через зростання конкуренції на ринку праці [1].

Соціальна нерівність зростає в умовах економічної нестабільності, зокрема безробіття та інфляції. Люди з низькою кваліфікацією стають вразливішими, тоді як ті, хто має доступ до капіталу або ресурсів, можуть скористатися кризами для власного збагачення. Це поглиблює розрив між багатими та бідними, що призводить до соціальної напруги та конфліктів. Нерівність також впливає на доступ до освіти, медичних послуг і можливостей для розвитку, що створює порочне коло: бідні стають біднішими, а багаті – багатшими [2].

Порушення ринкової рівноваги також призводить до зниження якості товарів і послуг. Виробники, намагаючись зберегти прибутки в умовах зростання витрат, часто знижують витрати на виробництво. Це може проявлятися у використанні дешевших матеріалів та менш надійних технологій, що негативно позначається на якості продукції. Зниження якості товарів та послуг погіршує загальну ситуацію в економіці та може призвести до втрати довіри споживачів, що, у свою чергу, веде до зниження попиту та подальших економічних проблем.

Зростання тіньової економіки є ще одним наслідком макроекономічної нестабільності. У ситуаціях, коли офіційна економіка не може забезпечити зайнятість або доступ до товарів і послуг, люди і компанії починають шукати неформальні способи ведення бізнесу. Це призводить до збільшення нелегальних підприємств, ухилення від податків та загострення конкуренції, що підриває соціальну і економічну стабільність. Тіньова економіка також створює додаткові труднощі для держави в плануванні економічної політики, оскільки ці дії не враховуються в офіційних статистичних даних [3].

Усі вищезазначені фактори тісно пов'язані з політичною нестабільністю. Зростання безробіття, інфляція та соціальна нерівність можуть призвести до протестів і соціальних заворушень. Політичні інститути втрачають легітимність, що підживлює радикальні рухи та створює умови для конфліктів. У таких ситуаціях держави можуть вдаватися до введення воєнного стану або надзвичайного стану для контролю над ситуацією, що, в свою чергу, лише погіршує ситуацію, оскільки обмежує громадянські права і свободи.

Таким чином, порушення ринкової рівноваги має складні та багатогранні соціально-економічні наслідки. Для подолання цих викликів державі необхідні рішучі дії, спрямовані на стабілізацію економіки, підтримку зайнятості, контроль за інфляцією та зменшення соціальної нерівності. Це може включати розробку програм перепідготовки кадрів, стимулювання інвестицій у нові технології, підтримку малого та середнього бізнесу, а також забезпечення соціальних гарантій для вразливих верств населення. Тільки комплексний підхід може допомогти вирішити ці складні проблеми та створити умови для стабільного життя.

Література

1. Соціально-економічні наслідки інфляції
URL: <https://tusovka.kr.ua/news/2020/06/29/sotsialno-ekonomichni-naslidki-infljatsii>
2. Соболевська М.О., Титаренко Т.М. Соціальна напруженість у кризовому соціумі: соціально-психологічний аналіз. Київ : Ін-т соціології НАН України, 2019. 291 с.
3. Кіржецький Ю.І. Тіньова економіка та напрями її подолання в Україні: монографія. Львів: Ліга-Прес, 2013. 198 с.